

Witte Donderdag 2019

In onze Thomaskerk vieren we vandaag Witte Donderdag zonder de voetwassing. In de andere kerken van onze parochie doen we het wel. Ik doe het liever niet, of nog niet. Maar let op! Ik ben er niet tegen! Ik doe het liever niet omdat het een - niet noodzakelijk - ritueel kan zijn, een gebaar zonder enig gevolg. En dan bedoel ik zonder gevolgen voor het leven van de gelovigen en zonder gevolgen voor het leven van de Kerk, het volk van God als geheel. Het is waar dat in veel kerken vandaag vurige en mooie preken worden gehouden over nederigheid, liefde en allerlei deugden. Dat is te prijzen, hoor! Maar het feit kan blijven staan, dat het ritueel van de voetwassing het leven van de gelovigen en de voorbeeldfunctie van de Kerk niet verandert, laat staan verbetert.

Het ergste dat christenen kunnen doen met dit voorbeeld dat Jezus ons heeft nagelaten, is om alleen maar het ritueel te regelen. Maar wat Jezus deed, was geen liturgisch ritueel. Toen Petrus de voetwassing niet wilde aanvaarden, beseftte hij, dat Jezus iets heel serieus deed, en tegelijk iets waarmee hij het niet eens was. Immers, het wassen van de voeten was slavenarbeid. Mensen die geen slaaf waren, wassen nooit de voeten van een ander. Daarom: hoe kon Petrus het toestaan dat Jezus die hij terecht zag als Heer en Meester, hem diende als een slaaf? Dat schokte de hele gevestigde orde, het schokte de hele economische orde - want een slaaf betaalde je niet, en een vrije mens wél -, en het schokte de organisatie van de samenleving. Ook in onze dagen zijn er heersers die mensen niet dienen.

U kent misschien wel die beroemde tekst van Paulus die zegt dat God in Jezus "zichzelf ontledigd heeft, en de gestalte van een slaaf aangenomen." Dat betekent het ook écht; Jezus heeft de "goddelijke toestand" veranderd in de "toestand van een slaaf." (Fil.2:7). Dit zei Paulus al zo'n 30 jaar voordat het evangelie dat we vandaag lezen, werd geschreven. Het wassen van de voeten laat de bedoeling van God zien. Jezus laat zien wat God wil in de samenleving van alle tijden, en - zoals logisch is - ook vandaag. Wat zegt dit ons? Dat er nog altijd mensen zijn die weigeren om als "heer" van anderen op te treden en dat die mensen onze steun verdienen. En ook dat het normaal zou moeten zijn, - maar helaas niet is - dat iedere mens de dienaar van alle anderen moet willen zijn.

Witte Donderdag is de dag waarop de christenen de "gevaarlijke herinnering" aan de opdracht van Jezus gedenken en vieren. Over de voetwassing zegt Jezus: "Ik heb jullie het voorbeeld gegeven: je moet doen zoals Ik voor jullie heb gedaan." Die opdracht kan niet worden teruggebracht tot een ritueel. Jezus zei: "Doet zoals Ik gedaan heb." Hij zei niet: "Aap mij na!". Jezus ook tijdens het Laatste Avondmaal "Blijft dit doen om Mij te gedenken." Ook toen zei Hij niet: "Aap Mij na!" "Blijft dit doen om Mij te gedenken," zegt Jezus onmiddellijk na de woorden over de beker, waarin Hij zegt: "Mijn Bloed dat vergoten wordt tot

vergeving van de zonden.” De eucharistie is dus een opdracht voor ons om te vergeven. Jezus vraagt namelijk om navolging. Als Hij vergeeft, doen wij dat ook. De voetwassing is een opdracht waarin Jezus' manier van leven zichtbaar wordt in onze tijd. Jezus werd een dienaar voor iedereen, vooral voor degenen die door niemand worden gediend. Begrijpt u nu waarom paus Franciscus elke jaar op Witte donderdag de voeten wast van de gevangenen? Het is om ons te laten zien dat je jezelf niet te hoog moet achten. Ook de leider moet dienstbaar zijn voor mensen die in weinig aanzien staan. Ook de paus laat het niet bij een ritueel. Hij doet veel meer. En wij? We moeten allemaal iets goed doen voor onze wereld. We moeten allemaal dienstbaar zijn voor een ander. Als we zo leven, dan - en alleen dan - leven we de opdracht en het leven van Jezus zoals Hij het liet zien bij zijn afscheidsmaaltijd.

Norbert Schallenberg, pastor